

COLEBR. Misc. Ess. I, 385.

धर्मिक R. 2,33,17. gaṇa पुरोहितादि zu P. 5,1,128. VJUTP. 21. 93. wohl nur fehlerhaft für धार्मिक.

धर्मिन् (von धर्म) 1) adj. a) das Gesetz kennend, — befolgend, seiner Pflichten sich bewusst, tugendhaft ÇABDAR, im ÇKDR. PÂR. GRHJ. 2, 11 (?). MBh. 7, 1663 (wo धर्मिणाम् zu lesen ist). 13, 7567. 14, 2715. SUND. 2, 3 (die Calc. Ausg. des MBh. liest धर्मिणी). R. 1, 44, 50. KATHÂR. in Verz. d. Oxf. H. 154, b, N. 1. परमं MBh. 3, 10419. धर्मित्व n. Gerechtigkeit, Pflichtergebenheit KÂM. NITIS. 8, 11. — b) mit besonderen Eigenschaften versehen, woran besondere Eigenschaften haften: प्रकृतिर्विकृतात्मिका । धर्मिणी वीजभावेन पूर्वधर्मं च संश्रिता HARIV. 10948. TAITT. 32. SÂH. D. 16, 1. 2. 9. — c) häufig am Ende eines comp. (oxyl.) P. 5, 2, 132. Jmdes Gesetze folgend, Jmdes Rechte habend, Jmdes Pflichten befolgend; die Art und Weise —, Eigentümlichkeit von Jmd oder Etwas habend; Etwas als charakteristisches Merkmal habend, einer best. Erscheinung unterworfen: भगवद्धर्मिन् BHĠG. P. 4, 23, 10. सत्तातिज्ञानत्तज्ञाः पृथ्वा द्विधर्मिणः । वृद्धाणां तु सधर्मिणः सर्वे ऽपद्यंज्ञाः स्मृताः ॥ M. 10, 41. गृहिणा नुहर्तमप्यनाश्रमधर्मिणा न भवितव्यम् PRAB. 97, 4. प्रधुधर्मिणो पापेषु स्नेहेषु MBh. 1, 3480. वीजं, प्रसवः SUGR. 1, 311, 14. SÂMKHJAK. 11. TAITT. 4. दिव्या मर्त्यधर्मिणः RÂGA-TAR. 3, 429. RAGH. 11, 50. MBh. 12, 7850. योगः 17, 46. HARIV. 6463. BHĠG. P. 3, 16, 1. सुखदुःखमोर्धर्मिणी वृद्धिः Schol. zu Kap. 1, 66. पतनं, घपतनं SUGR. 1, 117, 19. विनाशः ० vergänglich RAGH. 8, 10 (s. Annot.). PRAB. 111, 17. त्रारमरणं ० 114, 12. BHĠG. P. 3, 26, 19. 6, 4, 52. पतनधर्मित्व n. SUGR. 1, 117, 19. सर्वे (प्राणाः) स्वविषये श्रेष्ठाः सर्वे चान्योऽन्यधर्मिणः gegenseitige Verpflichtungen habend, zusammen zu wirken bestimmt MBh. 14, 708. 707; vgl. धारयधं परस्परम् 710. — 2) m. N. pr. des 14ten Vjâsa DEVIBHĠG. P. in Verz. d. Oxf. H. 80, a, 12. — 3) f. ०णी ein best. Parfum (रिणुका) RÂGAN. im ÇKDR. NIGH. PR. — Vgl. एकः, स्त्रीधर्मिणी, धर्मिणिय.

धर्मिष्ठ (superl. zu धर्मिन्) adj. f. आ seine Pflichten vollkommen erfüllend, überaus gerecht, — gewissenhaft, — tugendhaft; von Personen TAITT. ÂR. 10, 80. M. 3, 40. MBh. 2, 2691. HARIV. 7013. R. 1, 34, 4. 40. 39, 3. 52, 11. 60, 2. 2, 24, 23. 3, 63, 19. BHĠG. P. 9, 16, 15. ÇUK. 40, 7. KATHÂR. in Verz. d. Oxf. H. 154, b, N. 1. श्रं MBh. 13, 349. BHĠG. P. 8, 13, 22. धर्मिष्ठता f. nom. abstr. MBh. 1, 2987. dem Gesetze vollkommen entsprechend, mit dem Gesetze —, mit der Tugend in Einklang stehend, gesetzmässig. gesetzlich: यज्ञः परमधर्मिष्ठः R. 1, 33, 6. वर्त्मन् 2, 26, 1. कथाः MBh. 13, 779. R. GORR. 1, 53, 11. वचन, वाक्य R. 1, 69, 15. 5, 86, 2. गाथाः 91, 7. अधर्मिष्ठे कर्म MBh. 1, 4579.

धर्मोपुत्र m. Schauspieler (v. l. धात्रीपुत्र) H. 328. — Ueber die zweifelhafte Etym. des Wortes s. d. Sch.

धर्मेन्द्र (धर्म + इन्द्र) m. der Fürst des Gesetzes, Bein. Jama's MBh. 7, 160.

धर्म्यु (धर्म + इप्सु) adj. derjenige dem es darum zu thun ist sich Verdienste anzueignen M. 10, 127.

धर्म्यु (von धर्म) m. N. pr. eines Sohnes des Raudrâçva MBh. 1, 3701. BHĠG. P. 9, 20, 4.

धर्मेश (धर्म + ईश) m. der Herr des Gesetzes, Bein. Jama's SKANDA-P. in Verz. d. B. H. 146, b, 2 v. u.

धर्मेश्वर (धर्म + ईश्वर) m. der Herr des Gesetzes, Bein. Jama's SKANDA-P. in Verz. d. B. H. 146, b, 1 v. u. 147, a, 3. ०तीर्थ n. ÇIVA-P. in Verz. d. Oxf. H. 66, a, 30. 34. ०लिङ्ग SKANDA-P. ebend. 71, b, 25. — N. pr. einer buddh. Gottheit LALIT. 267. eines Mannes 167.

धर्मोच्चय (धर्म + उच्चय) m. Fülle des Gesetzes, N. des Palastes, in welchem Çâkjamuni den Göttern Tushita die Lehre vortragt, LALIT. ed. Calc. 14, 14. 30, 4.

धर्मोत्तर (धर्म + उत्तर) m. N. pr. eines buddh. Gelehrten VJUTP. 90. WASSILJEV 230. 223. 233. 290. ०रीयाः pl. seine Schüler 230.

धर्मोपदेश (धर्म + उप०) m. Unterweisung im Gesetze, in den Pflichten, Lehren in Bezug auf dieselben M. 8, 272. die Gesetze, die Gesetzssammlung: श्राप्य धर्मोपदेशं च वेदशास्त्राविरोधना । यस्तर्कनानुसंधते स धर्मं वेदनेतरः ॥ 12, 106.

धर्मोपदेशक (धर्म + उप०) m. Lehrer des Gesetzes H. 77.

धर्मोपदेशना (धर्म + उप०) f. Unterweisung im Gesetz, Lehren in Bezug auf dasselbe PAÑĠAT. 106, 13.

धर्म्य (von धर्म) adj. = धर्मेण प्राप्यन् und धर्मादप्येतम् P. 4, 4, 91. 92.

1) gesetzmässig, gesetzlich, rechtmässig, mit dem Gesetze —, dem Rechte —, dem Brauche in Einklang stehend, zu denselben in Beziehung stehend, herkömmlich: विवाहः M. 3, 22. 23. 25. 26. विधि 4, 187. 10, 7. दण्ड 9, 236. वृद्धि R. 2, 21, 49. वचस् 50. पत्नी 3, 4, 7. — M. 7, 135. 8, 214. 228. 9, 1. 111. 152. 251. 10, 113. 119. 11, 22. JÂĠN. 1, 88. 3, 44. BHAG. 2, 31. 9, 2. MBh. 1, 3662. 3, 17334. ÇIK. Ch. 6, 12. KUMÂRAS. 6, 13. KÂM. NITIS. 6, 5. VARÂH. BRH. S. 33. 1. BHĠG. P. 1, 7, 49. RÂGA-TAR. 1, 117. 120. धर्म्य n. so v. a. आचारनियतं देयम् herkömmliche Abgabe P. 6, 2, 65. — 2) gerecht, rechtschaffen (von Personen): धर्म्या न लोभान्वितः MRĠĠ. 137, 25. — 3) mit Eigenschaften versehen KATHOP. 2, 13. तद्धर्म्यं derartig BHĠG. P. 5, 14, 2. einer Person oder Sache (gen.) entsprechend P. 4, 4, 47. — Vgl. धार्म्यायण.

धर्म्य (धर्म्य). धर्म्यति DHÂTUP. 34, 43. ved. धर्म्य, अधर्म्य, धर्माण, धर्ममाण, धर्म्यत्; धर्म्यति DHÂTUP. 27, 21; दधय, दधयस्, दधयिस्; ved. (श्रमि) अधर्म्यपुम्, (आ) दधयोत्, (आ) दधयिस्, दधयति; 1) dreist —, muthig sein: धर्म्य मानुषः sei unverzagt VS. 6, 8. प्रेक्ष्यभीकं धर्म्यं RV. 1, 80, 3. धुपमोषो ग्रन्थसा 32, 5. धुपमोषः AV. 6, 33, 2. या नु दधुधान्कृण्वै मनीषा RV. 1, 163, 10. 5, 29, 14. यच्छूर धर्म्य धुपता दधुधान्कृ वज्रेण शस्त्राविवेयीः 4, 22, 5. अधर्म्योत् BHÂTUP. 17, 81. — 2) den Muth zu Etwas haben, wagen zu (inf. P. 3, 4, 65), sich an Jmd (acc.) wagen: तान्हेवाच ब्राह्मणा भगवतो यो वो ब्रह्मिष्ठः स एता गा उद्वतामिति ते ह ब्राह्मणा न दधयुः ÇAT. Br. 14, 6, 4, 2. 9, 29. इत्येव मेदमधुयो ऽभ्यवस्यतुम् 11, 8, 4, 3. न ह तं दधयतुर्योदिक्तीति वक्तुम् ÂIT. Br. 4, 8. न चापि वो धर्म्यः प्रधुमये MBh. 1, 3573. न वा एतमये मनुष्यो ऽधर्म्यो ÇAT. Br. 3, 7, 4, 2. वयं च शक्तिसंपन्ना अकाले त्वमधर्म्यम् MBh. 1, 6453. BHÂTUP. 14, 202. — part. praes. dreist, kühn. muthig: वस्य धर्म्यो धुपन्मनः RV. 1, 34, 3. 5, 33, 4. 8, 31, 5. 21, 2. आ धुपद्वात्रं दर्पि 33, 3. 6, 42, 3. धुपता नैषि शत्रून् 2, 30, 8. adv. धर्म्यत् und häufig धर्म्यता herzhaf, tüchtig, kräftig: धुपतिष्व कलशे सोममिन्द्र 6, 47, 6. प्रति श्रुताय वो धुपद्वात्रे 8, 32, 4. स नो निपुद्रिरा वृण कामं वज्रिभिर्गोभिः । गोमिद्रिगोपते धुपत् 6, 43, 21. सुवदस्ता धुपता दिव्युमेस्मै 1, 71, 5. 54, 4. धुपता धर्म्यता स्तवमान आ भर 8, 24, 4. 70, 7. तं धर्म्यता धुपता